

Advies over het voorontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut 3 februari 2022

Situering

Op 24 december 2021 ontving VLIR van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, een vraag tot advies over het voorontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI)

VLIR waardeert de mogelijkheid die aan het geheel van de universiteiten wordt geboden om een advies over het voorontwerp te formuleren.

Advies

Algemeen

1. VLIR begrijpt dat de beslissing tot oprichting van een VMRI uitvoering geeft aan het Vlaams regeerakkoord, maar betreurt dat alternatieve en misschien meer efficiënte organisatorische scenario's, zoals een interfederale positionering, hierdoor niet verder konden worden onderzocht. VLIR beveelt aan om in de memorie van toelichting explicieter te motiveren wat de intrinsieke meerwaarde is van de oprichting van een apart mensenrechteninstituut.
2. VLIR vindt het belangrijk dat de oprichting van een nieuw mensenrechteninstituut gepaard gaat met heldere informatie naar de burger, zodat deze weet voor welke aangelegenheden hij/zij zich tot welke instelling moet richten. De hertekening van het landschap aan mensenrechtenactoren kan niet succesvol zijn zonder heldere taakafspraken en onderlinge samenwerking. Bijzondere aandacht moet geschonken worden aan de actieradius van het VMRI in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
3. VLIR is bezorgd over het behoorlijk vrijblijvende karakter van de bepaling dat de Geschillenkamer enkel een niet-bindend oordeel kan vellen. De opbouw van een moreel gezag door het VMRI zal de nodige tijd vergen en in de tussenliggende periode is het belangrijk dat de betrokken partijen weten wat hen te doen staan als het oordeel niet wordt gevolgd.
4. Niettegenstaande het VMRI een breed mandaat krijgt voor alle grondrechten, is het mandaat van de Geschillenkamer beperkt tot discriminatiezaken. VLIR stelt zich de vraag hoe andere grondrechten effectief beschermd kunnen worden, als burgers daarover niet kunnen klagen, laat staan dat zij daarover een bindende beslissing zouden kunnen krijgen
5. Het voorontwerp van decreet beantwoordt grotendeels aan de voorwaarden inzake de bevoegdheden en het mandaat van mensenrechteninstellingen onder de Principes van Parijs.

VLIR acht het aangewezen na te gaan of de volgende elementen kunnen worden toegevoegd of verduidelijkt:

- Het verder expliciteren van de nood aan een pluralistische samenstelling van het VMRI, in lijn met Principe 1 van Parijs.
- Het toekennen van de bevoegdheid om opinies/adviezen te formuleren over elke situatie van mensenrechtenschending die binnen de bevoegdheid van het Mensenrechteninstituut valt, inclusief op verzoek van rechtzoekenden (Principe 3 (a) (ii)).
- Het toekennen van de bevoegdheid om rapporten over de algemene mensenrechtensituatie in Vlaanderen op te stellen, alsook rapporten over specifieke kwesties gekozen door het instituut (Principe 3 (a) (iii)).

Interactie met de universiteiten

6. VLIR vindt het een goede zaak dat er academici worden betrokken bij het VMRI, zowel voor wat betreft de samenstelling van de Raad van Bestuur als die van de Geschillenkamer.
7. VLIR vraagt verduidelijking bij artikel 7 van het voorontwerp, in casu de organisatie door het VMRI van vormingen voor de universiteiten. Samenwerking op het vlak van onderwijs is welkom, zeker als dit bijvoorbeeld in de vorm van financiering voor onderwijsprojecten zou gebeuren.
8. VLIR waardeert dat artikel 8 van het voorontwerp van decreet in een nauwe samenwerking met de universiteiten voorziet op het vlak van onderzoek naar mensenrechten.
9. VLIR drukt de wens uit dat de onderzoeksexpertise die in de loop der jaren is opgebouwd binnen UNIA maximaal behouden en gevaloriseerd wordt binnen het VMRI.
10. VLIR vindt het belangrijk dat het VMRI snel werk maakt van het heractiveren/valoriseren van het netwerk van onderwijspartners dat UNIA in de loop der jaren heeft opgebouwd.